

Schijtvolwassenen

Een theaterscène voor jeugd van 8+

Geschreven door
Tessa van der Bijl

Link Jongerentheater
februari 2024

KARAKTERS

Eva de Vega	<i>Een activistisch geitenwollensokkentype</i>
Friet Bullebak	<i>Een driftkop met een klein hartje</i>
Ma Bullebak	<i>Een moederbeer die haar zoon steunt door dik en dun</i>
Jacques de Friemel	<i>Een deftige conflictvermijdende lafaard</i>
Klaar de Friemel	<i>Een deftige hittepit</i>
Lieve van Slappehap	<i>Een voetveeg die veel te aardig is</i>
Baas Gladjakker*	<i>Een bazige onderkruiper en algemene buurtbemoelial</i>
De stem	<i>Mogelijk slechts regie-aanwijzing, mogelijk meer dan dat</i>

OVER DE STEM

Een gedeelte van de toneeltekst bestaat uit regie-aanwijzing, hierboven aangeduid als *de stem*. Deze tekst is met opzet niet toegeschreven aan een karakter. De tekst kan worden gezien als regie-aanwijzing of worden toegeschreven aan één of meerdere spelers zodat het een extra karakter wordt (bijvoorbeeld een verteller of koor). Het is aan de makers om te bepalen of deze tekst wordt uitgesproken, anderszins verbeeld of geschrapt.

PROLOOG

I

Dit hier is een straat.
Een volwassen straat.
Een volwassen straat in een volwassen woonwijk.
In deze straat wonen - je raad het - volwassenen.
Volwassen volwassenen.
Die houden zich bezig met volwassen zaken.
Nu ook.
Kijk maar.
Daar staat Eva de Vega driftig zwerfaval op te rapen.
Op die manier houdt ze de straat keurig en dat is volwassen.
Dan heb je daar Friet Bullebak met zijn hondje.
Hij heeft zijn hond getraind om naast hem te blijven lopen.
Zo springt de hond niet zomaar tegen iemand op.
Ook dat is volwassen.
Daar in dat huis, op de stoel achter dat raam, zit Ma Bullebak.
Daar zit ze altijd, elke dag.
Zo valt ze niemand lastig en ook dat is volwassen.
Daar verderop lopen Klaar en Jacques de Friemel.
Klaar de Friemel voorziet alle mensen en dingen, altijd, op elk uur van de dag, van volwassen kritische feedback.
Jacques de Friemel doet altijd net of hij dingen niet ziet of hoort.
Net zoals de volwassenen op televisie.
Verder heb je Lieve van Slappehap.
Zij woont in het huis daar links.
Nu is ze aan het werk, zoals volwassenen dat doen.
Ook erg volwassen is dat zij elke dag alles het zelfde doet.
Hierdoor weet ik dat ze over een kleine tien minuten thuis komt.
Daar in de verte, als je heel goed kijkt, loopt Baas Gladjakker.
Zie je?
Hij woont niet in deze straat, maar maakt elke dag rond dit uur een wandeling door de hele wijk.

Hij draagt graag zijn steentje bij door iedereen die hij tegenkomt te voorzien van ongevraagde adviezen. Bovendien vind ik dat hij op een erg volwassen manier loopt.

Vind je niet?

Zo ziet dat er dus uit.

Een volwassen straat.

SCHIJTVOLWASSENEN

II

Hé.
 Wacht even.
 Wat ligt daar nou?
 Dat lijkt wel op...
 Is dat een hondendrol?
 Midden op de stoep?
 (Dat is nog nooit gebeurd.)
 Wacht eens.
 Even ruiken.
 Volgens mij is dat...
 Nog één keer ruiken dan...
 Ja, dat is onmiskenbaar van de hond van Friet.
 Vraag me niet hoe ik dit weet.
 Het is een soort zesde zintuig.
 De zesde zintuig van de alwetende verteller.
 Hoe dan ook.
 Een hondendrol.
 Dat zal Eva de Vega niet leuk vinden.
 Ziet ze het?
 Ja, ze ziet het.
 Ze zal het vast laten gaan.
 Nee, toch niet.
 Ze gaat achter Friet aan.
 O, jee.

EVA DE VEGA:

Buurman, hallo!
 Goedemiddag, buurman.
 Pardon.
 Sorry.
 Sorry.
 Sorry.
 Doe maar alsof je me niet hoort.

(Friet Bullebak draait zich om)

Hé, buurman!
 Lekker aan het wandelen met de hond?
 Wat een schatje heeft u toch.

(Tegen de hond)
 (MORE)

EVA DE VEGA: (CONTINUED)

Ja, jij ja.

Jij bent een lief hondje, hè.

Je bent heel goed getraind door je baasje.

Dat heeft hij heel goed gedaan.

Daardoor ben jij een hele brave hond.

Ja.

(Tegen Friet)

Ik dacht ik loop even achter u aan.

Ik zag namelijk net dat uw hond daar zo, dat hij zijn behoefte deed.

FRIET BULLEBAK:

(verbeterend)

Zij.

EVA DE VEGA:

Sorry?

FRIET BULLEBAK:

Zij.

EVA DE VEGA:

Zij?

Ooo, zij.

Uw hond bedoelt u.

Ja, ik zag dat *zij* haar behoefte daar had gedaan en het leek of u het niet zag.

Ik dacht ik communiceer dat even met u.

FRIET BULLEBAK:

(Draait zich weer om)

Bedankt.

EVA DE VEGA:

Ik weet niet zeker of u me goed begrijpt.

Buurman.

Sorry.

Ik ben toch zeker wel te verstaan?

(Friet draait zich om)

Soms praat ik wat zacht, of niet?

Dat ligt aan mij.

Wat ik bedoel te zeggen, is dat hier in de straat vaak kinderen spelen.

Zij gaan dan zo op in hun spel dat ze niet goed kijken waar ze lopen.

Als ze dan zo de smerigheid in rennen, is dat niet fijn.

We hebben met de buurt daar een hondenaafvalbak laten plaatsen.

(MORE)

EVA DE VEGA: (CONTINUED)

Daar zo.

Ziet u?

Dat werd tijdens de vorige de buurtvergadering besproken.

Daar gaat u nooit naar toe.

Dat is verder niet erg, maar ik bedoel dus dat u de hondenaafvalbak daarom misschien nog niet had gezien.

Zo hoeft u niet meer naar de andere straat te lopen.

Iedereen gooit zijn afval dus daar in.

Snapt u?

Dit gesprek loopt niet erg lekker, hè?

Het kan alleen nog erger.

Er gebeurt namelijk iets dat Eva de Vega niet verwacht.

Friet Bullebak geeft geen reactie met, hoe zal ik het zeggen, menselijke klanken.

Als reactie op Eva maakt Friet een grommend geluid.

Eerst zachtjes.

Dat klinkt nog best schattig eigenlijk.

Dan gromt hij steeds harder.

Ik word er haast bang van.

Ongelofelijk.

Wat een klankkast daarin.

Het is net een leeuw.

Ook komt er blaffen bij.

Dat blaffen is absoluut geen onschuldig gekef.

Het is diep, hard geblaf.

Het is bijna niet voor te stellen dat een mens zo overtuigend en hard kan blaffen.

Als je je ogen dicht doet, is het net of er een echte hond voor je staat.

Vind je niet?

EVA DE VEGA:

U bent aan het blaffen.

Dat geeft mij een niet serieus genomen gevoel.

Ik zou graag willen dat we als burensamen kunnen overleggen.

Wat ik van u nodig heb is dat u stopt en met mij praat.

Daar komt Klaar de Friemel aan hollen.

KLAAR DE FRIEMEL:

(Roepend van een afstand)

Ik heb het gezien! Ik heb het allemaal gezien!

Bam! Ma Bullebak gooit de voordeur open.

MA BULLEBAK:

(Tegen Friet Bullebak)

Goed zo, geef die jodokus maar op d'r falie!

EVA DE VEGA:

U blaft nu nog harder.

Ik zou het fijn vinden als u stopt en met mij praat.

...Op de seconde precies.

Daar komt Lieve van Slappehap aangereden.

KLAAR DE FRIEMEL:

Dit is niet netjes hoor.

U moet de hoopjes van uw hond zelf opruimen.

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

Hoi hoi, alles goed?

EVA DE VEGA:

(Tegen Klaar de Friemel)

Ik denk dat het beter is als ik dit zelf oplos.

(Tegen Friet Bullebak)

Hoorde u mij?

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

Gaat alles goed?

KLAAR DE FRIEMEL:

(Tegen Eva de Vega)

Ik zie dat je alles onder controle hebt.

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

(Nu tegen Klaar de Friemel)

Gaat alles goed?

KLAAR DE FRIEMEL:

(tegen Lieve van Slappehap)

Deze mensen vinden het normaal om hun uitwerpselen op straat achter te laten.

EVA DE VEGA:

(tegen Friet)

Ik voel dat mijn grens bijna is bereikt. Ik wil graag normaal met u communiceren. Kunt u stoppen met blaffen?

KLAAR DE FRIEMEL:

(tegen Lieve van Slappehap)

Je vraagt je af hoe ze hier ooit aan een huis zijn gekomen. Ze zitten de hele dag voor de televisie. Ze maken alles hier vuil. En ze ruiken ook, vind je niet?

Nu doet Lieve van Slappehap iets, dat ze beter niet had kunnen doen.

Ze laat een klein lachje ontsnappen.

Klein, maar toch hoorbaar.

Een beetje een schaapachtig lachje ook.

Het is niet eens een oprecht lachje, dat hoor je duidelijk.

Het is een beleefdheidslachje.

Dat ziet Friet alleen niet zo.

Kijk maar.

Hij ziet iemand die hem uitlacht.

Friet gaat, als een jachthond, in de aanval.

Hij maakt een oergeluid.

Dan ontbloot hij zijn tanden, springt op Lieve af en zet zijn tanden in haar kuit.

Dat ziet er pijnlijk uit.

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

Au-au-au.

KLAAR DE FRIEMEL:

Zie je?

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

Ik moet eerlijk zeggen, nu denk ik ook wel even van "hé", hoor.

KLAAR DE FRIEMEL:

Het zijn net beesten, hè?

Kijk.

Ongelofelijk.

Nou, je weet vast wel wat er nu gaat gebeuren...

(Friet grijpt het been van Klaar)

KLAAR DE FRIEMEL:

Mijn been!

MA BULLEBAK:
(Roept naar Friet Bullebak)

Knauw maar aan dat stuk berespek!

KLAAR DE FRIEMEL:
(Roept naar Jacques de Friemel)

Jacques!

MA BULLEBAK:
(Over Klaar de Friemel)

Kijk die bakkes!

KLAAR DE FRIEMEL:
(Naar Eva de Vega)

Wel hulp willen ontvangen, maar een hand naar een ander uitsteken, ho maar.

LIEVE VAN SLAPPEHAP:
(Tegen Friet Bullebak)

Kunt u loslaten?

EVA DE VEGA:
(Tegen Friet Bullebak)

Buurman, dit gaat te ver.

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

Dit gaat te ver, buurman, inderdaad.

KLAAR DE FRIEMEL:

Jacques!

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

Ik zie bloed!

KLAAR DE FRIEMEL:

JACQUES!

EVA DE VEGA:
(tegen Lieve van Slappehap)

Nee, toch?

O, ja.

KLAAR DE FRIEMEL:

JACQUES!

JACQUES DE FRIEMEL:

Ja?

KLAAR DE FRIEMEL:

Doe iets!

JACQUES DE FRIEMEL:

Sorry hoor.

Helaas, Jacques kan er niet meer onderuit.
Hij gaat op zoek naar iets van een voorwerp, een wapen,
dat hij kan gebruiken in de strijd.
Hij laat duidelijk zien dat hij heel hard aan zoeken is.
Erg overtuigend.

Weet je wat nou fijn zou zijn, bij zo'n escalerende
situatie?
Zo iemand die precies weet hoe alles opgelost moet
worden.
Wat een toeval.
Zie wie daar de straat betreedt...

BAAS GLADJAKKER:

Wat is dit?
Stoppen! Meteen!

MA BULLEBAK:
(tegen Baas Gladjakker)

Als het niet mijn maat met de goede raad is.
Of zijn we geen kameraden dan?

BAAS GLADJAKKER:

Kameraden? Zeker zijn wij kameraden.

MA BULLEBAK:

Hoor eens, ze hebben het op ons gemunt.
Ze zeggen dat we varkens zijn.

Ondertussen is Jacques de Friemel nog steeds op zoek
naar een wapen.
Zo te zien heeft hij iets in het vizier.

KLAAR DE FRIEMEL:
(tegen Jacques de Friemel)

Niet die tak! Wat heeft dat nou voor nut?

BAAS GLADJAKKER:

(tegen Ma Bullebak)

Dat is niets nieuws, hè. Wist u dat al sinds mensenheugenis de mens de neiging heeft om een gezamenlijke vijand uit te zoeken. Het is een oerinstinct om degene te pakken die buiten de groep valt. De underdog, eigenlijk.

(Baas Gladjakker lacht om zijn eigen woordgrap)

Underdog.

Snap je 'm?

MA BULLEBAK:

Een doordenkertje. Goochemerd.

KLAAR DE FRIEMEL:

(Kermend) (tegen Jacques de Friemel)

Of wel, pak maar wel!

EVA DE VEGA:

(tegen Baas Gladjakker)

Het is nooit mijn bedoeling dat iemand zich de zwarte hond voelt.

BAAS GLADJAKKER:

De zwarte hond! Geweldig.

KLAAR DE FRIEMEL:

Jacques.

EVA DE VEGA:

Ik communiceerde alleen dat ik mij ongezien voelde doordat haar zoon zijn hondenafval niet had opgeruimd.

BAAS GLADJAKKER:

Heldere communicatie, dat adviseer ik ook altijd.

U volgt mijn adviezen op.

Buurvrouw, chapeau.

MA BULLEBAK:

Ze zit de boel bij elkaar te verzinnen. Eerlijk.

EVA DE VEGA:

Te verzinnen?

MA BULLEBAK:

Je liegt dat je barst.

Deze opmerking wekt een zekere reactie op bij Eva de Vega.

Die reactie ziet er, als ik zo eerlijk mag zijn, niet best uit. Je zou kunnen zeggen dat ook bij haar een bepaalde dierlijkheid naar boven komt.

En, wacht eens.

Het lijkt wel of ik ook een soort gegrom vanuit haar hoor komen.

Even luisteren.

(...)

Moeilijk te zeggen.

In ieder geval, loopt Eva de Vega - nee - stampvoet ze naar de hondendrol in kwestie.

EVA DE VEGA:

Wil je zeggen dat ik deze drol verzin?

MA BULLEBAK:

Welke drol? Ik zie niks.

KLAAR DE FRIEMEL:

Jacques! Nu!

JACQUES DE FRIEMEL:

Jaa-ja.

BAAS GLADJAKKER:

Dames, dames. Wat een katten-nagels.

EVA DE VEGA:

Je ziet het toch?

MA BULLEBAK:

Wijs eens aan.

BAAS GLADJAKKER:

Deze emoties zijn nergens voor nodig.

EVA DE VEGA:

(tegen Ma Bullebak)

Ik wijs toch.

BAAS GLADJAKKER:

Hé, zijn jullie helemaal gek geworden?

Ik zie niks.

MA BULLEBAK:
(tegen Eva de Vega)

Wel.

EVA DE VEGA:

Waar dan?

MA BULLEBAK:

Nu is het klaar!

BAAS GLADJAKKER:

Hier! Hier ligt ie! Hier!

EVA DE VEGA:

Of het een klein tikje was of een harde elleboog, dat laat ik in het midden.
Wel is het zeker dat Ma Bullebak, Eva de Vega zo aanstoot dat Eva de Vega uit balans raakt, met als gevolg...

EVA DE VEGA:

Mijn handen zitten onder de poep.

MA BULLEBAK

Dat ging per ongeluk.

EVA DE VEGA

Per ongeluk.

Het lijkt alsof Eva de Vega zich bezint op een tegenaanval.
Ja.
Daar gaat ze.
Eva de Vega veegt haar poep handen af aan Ma Bullebak.

MA BULLEBAK:

Dit was mijn goede trui.

Wat een strijd.
Ma Bullebak is over de rooie.
Ook zij maakt zich klaar voor een tegenaanval.
Ze moet en zal de poepsmurrie op haar trui weer terugmeren aan Eva de Vega.

Wat er precies gebeurt, kan ik je niet vertellen.
 Ook mijn alwetendheid heeft grenzen.
 Het kan zijn dat Ma Bullebak, Eva in de houdgreep houdt
 en het aan haar gezicht afveegt. Het kan ook zijn dat ze
 het juist heeft gemunt op de mooie schoenen van Eva. In
 ieder geval staat het vast dat het zó naar is, dat Eva nog
 bozer wordt.
 Het is een smerig gevecht.

Ik wil ook graag wijzen op Jacques de Friemel, daar
 achter.
 Hij heeft nu zijn zinnen gezet op iets om te gebruiken in
 zijn strijd tegen Friet Bullebak.
 Hij heeft zijn zinnen gezet op het resterende hoopje poep.
 Jacques pakt het hoopje op.

Dit zal Baas Gladjakker zich toch niet laten gebeuren?

BAAS GLADJAKKER:
 (Probeert om niet over te geven) (tegen
 Jacques)

Loslaten.

JACQUES DE FRIEMEL:

Wat?

BAAS GLADJAKKER:

Loslaten.

KLAAR DE FRIEMEL:
 (tegen Jacques de Friemel)

Gooien!

BAAS GLADJAKKER:

Loslaten en wel nu.

LIEVE VAN SLAPPEHAP:
 (Tegen Jacques de Friemel)

Kunt u alstublieft proberen goed te mikken? Ik kan niet goed tegen poep.

Dit is het moment.
 Jacques de Friemel, beste mensen.
 Hij steekt zijn hand in de lucht.
 Hij zwaait zijn met poep gevulde hand naar achteren.
 Hij zet zich schrap, en, ja, daar gaat ie.

Jacques de Friemel gooit.
 Jacques de Friemel heeft gegoooid.
 De brij zwabbert door de lucht heen.
 Het gaat snel en zo langzaam tegelijkertijd.
 De hoop vliegt als een elegante adelaar richting zijn doel.
 Zou het Friet Bullebak raken?
 Zou het Jacques de Friemel lukken?
 En....
 De brij spat uiteen op Lieve van Slappehap.
 Een deel kaatst af naar Klaar de Friemel.
 Een dikke sliert landt naast hen neer.
 Slechts enkele spetters komen terecht op Friet Bullebak.
 Jacques de Friemel mist.

Dit aanzicht gaat voor Baas Gladjakker te ver.
 Hij kokhalst.
 Hij zou toch niet gaan...?
 Nee, hij herstelt zich.
 Wat een opluchting.
 Nee, toch niet, Baas Gladjakker kokhalst weer.
 Dit keer is het voor het eggie.
 Hij baant zich een weg door de mensen.

BAAS GLADJAKKER:

Aan de kant. Aan de kant!

KLAAR DE FRIEMEL:
 (Tegen Jacques de Friemel)

Jacques, daar ligt nog.

JACQUES DE FRIEMEL:
 (Tegen Lieve van Slappehap)

Er ligt een stukje naast je.
 Wrijf het op hem.

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

Nee, sorry, ik kan dat niet doen.

KLAAR DE FRIEMEL:
 (Tegen Lieve van Slappehap)

Kom op!

Het spijt me.

Ik moet weg.

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

(Voelt dat ze in haar broek gaat poepen)

Ondertussen, het lukt Baas Gladjakker niet om langs de groep te komen. Hij kan het kokhalsen bijna niet meer tegenhouden.

Het kokhalsen is nu bijna niet meer te stoppen.

Het kokhalsen is niet meer te stoppen.

Daar gaat ie.

Hij spuugt.

Hij spuugt alles uit.

Zijn braaksel komt overal.

Ook Lieve heeft het zwaar. Ze knijpt haar billen bij elkaar.

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

Nee-nee-nee-nee.

KLAAR DE FRIEMEL:

Wat?

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

Ik moet poepen van poep.

JACQUES DE FRIEMEL:

Wat?

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

Ik moet poepen van poep!

(Poept in haar broek)

O, nee.

Lieve van Slappehap heeft zichzelf onder gepoept.

Zelfs degene met de sterkste maag heeft het nu zwaar.

Ook de rest kan een kokhals-neiging niet meer onderdrukken.

De een kan zijn spuwsel nog net inslikken, maar de ander is te laat.

Wat een ellende.

Toch weet iedereen dat er ook nog een gevecht is dat gevochten moet worden.

Een poepgevecht.

Hier kan ik lang of kort over zijn, maar als schrijver kan ik niet zien wat er gebeurt.

Een ander - een regisseur bijvoorbeeld - zal dit moeten choreograferen.

Wel kan ik je vertellen dat het gevecht niet alleen bestaat uit het gooien van poep.

Zo wordt er, bijvoorbeeld, ook poep in kragen gestopt van elkaar, of een klein stukje in iemands neusgat gedrukt, in iemands zak gestopt, aan iemands haar gesmeerd, naar elkaar uitgetufd.

Ook de vecht-technieken zijn divers. We zouden bijvoorbeeld een houtgreep kunnen zien, het jonassen van iemand, een kieteldood, een hoofd dat in een stink-oksel wordt gestopt.

Het gevecht duurt lang.

Uren, misschien zelfs dagen.

Zo lang, dat iedereen niet anders kan dan zich, uiteindelijk, door uitputting over te geven. De ene laat zich vallen op de grond, midden in de smurrie.

De ander rust zijn hoofd op iemands met poep besmeurde schoot.

Weer een ander zit uit te hijgen boven hun braaksel.

Baas Gladjakker is, temidden van zijn braaksel, in een hoekje in slaap gevallen. Iedereen zit onder de poep en kots.

Zo liggen alle volwassenen, buiten adem en smerig, op adem te komen.

DAN UITEINDELIJK:

EVA DE VEGA:

(Tegen Klaar de Friemel)

Die wond op uw been moet u denk ik wel even desinfecteren.

Friet Bullebak staat op.

MA BULLEBAK:

(Tegen Friet)

Jij gaat niet het huis in met die kleren.

EVA DE VEGA:

Als jullie willen, ik kan de kleding wel meenemen.
Dan stop ik het in ons wormenhotel.

FRIET BULLEBAK:

(Tegelijk met Jacques) (Verbeterend)

Dat is te zuur.

JACQUES DE FRIEMEL:

(Tegelijk met Friet)

Dat is te zuur.

EVA DE VEGA:

Wat?

FRIET BULLEBAK:

Je kunt daar niet zomaar ontlasting bij stoppen.

JACQUES DE FRIEMEL:

Vanwege de zuurgraad.

FRIET BULLEBAK:

Hij snapt het.

EVA DE VEGA:

O.

Dankjewel.

LIEVE VAN SLAPPEHAP:

Jullie. Sporen. Niet.

Lieve van Slappehap verlaat het veld.

KLAAR DE FRIEMEL:

Zegt degene die in zijn broek poept.

MA BULLEBAK:

Ha! Inderdaad.

EVA DE VEGA:

Het is nooit mijn bedoeling geweest jullie overstuur te maken.

MA BULLEBAK:

Maak je niet druk, wij ook niet hè.

FRIET BULLEBAK:

Af en toe schiet ik een beetje in de emotie.

EVA DE VEGA:

Heel herkenbaar.

MA BULLEBAK:

Hij houdt niet zo van blauw.

EVA DE VEGA:

Blauw?

MA BULLEBAK:

De stortbak voor die honden.

EVA DE VEGA:

De hondenprullenbak?

FRIET BULLEBAK:

Ik haat blauw.

KLAAR DE FRIEMEL:

Dan verven we die toch?

Dat doet Jacques wel.

FRIET BULLENBAK:

Willen jullie dat echt doen?

KLAAR DE FRIEMEL:

Natuurlijk.

EVA DE VEGA:

We houden toch rekening met elkaar?

JACQUES DE FRIEMEL:
(Wijst naar Baas Gladjakker)

Moeten we nog iets met hem?

FRIET BULLEBAK:

Volgens mij slaapt ie.

EVA DE VEGA:

Goed.

Dan ga ik.

Fijne avond hè.

MA BULLEBAK:

Goede avond.

KLAAR DE FRIEMEL:

Fijne avond.

EINDE